

ADAPTATIE ATELIER

Samen beleid en prikkels ontwikkelen
voor adaptatie (en biodiversiteit)
met inwoners en bedrijven

Vierde bijeenkomst werkgroep 'bedrijventerreinen' - 9 februari 2023

Agenda

- ▶ 13:00 uur 1. Welkom en highlights vanuit de deelnemers
- ▶ 13:30 uur 2. Samenvatting van belangrijkste documenten tot nu toe
- ▶ 14:15 uur Pauze
- ▶ 14:20 uur 3. Samen vaststellen zelf geformuleerde voorstel werkgroep bedrijventerreinen
- ▶ 14:45 uur 4. Afspraken voor vervolg
- ▶ 15:00 uur 5. Sluiting

Adaptatie
Atelier

1. Ronde highlights

Met wie heb je de afgelopen tijd gesproken (uit je omgeving) over klimaatadaptief en natuurinclusief maken van bestaande bedrijventerreinen?

Wat was daarvan je belangrijkste inzicht?

2. Samenvatting belangrijkste documenten

- Algemeen
 - **(Allen)** [Kennisdossiers groenblauwe bedrijventerreinen - Klimaatadaptatie Nederland](#)
 - **Nora & Greet:** [Groene gezonde bedrijventerreinen - Steenbreek](#)
 - **(Allen)** [Duurzame bedrijventerreinen - RVO](#)
- Communicatie
 - **Mahatma:** [Hoe stimuleer je ondernemers op bedrijventerrein tot klimaatadaptatie - Klimaatadaptatie Brabant](#)
- Borging
 - **Rik** [Bestaande bedrijventerreinen klimaatbestendig inrichten met planologische en juridische instrumenten - Klimaatadaptatie Brabant](#)
- Maatregelen
 - **Martin** [Hoe vergroenen we bedrijventerreinen: 12 maatregelen - Provincie Gelderland](#)
 - **Martin (behorend bij bovenstaande):** [Catalogus met maatregelen ter vergroening bedrijventerreinen - Stichting Arnhemse bedrijventerreinen](#)

2a. Voorbereiding Antwerpen

1. Wat staat er in, voor wie is het geschreven?

Titel artikel: [Groene gezonde bedrijventerreinen – Steenbreek](#)

Wat

- 4 artikels over: het vergroeningspotentieel, beter en gezonder functioneren in een groene omgeving, een groene aanblik, stappenplan
- 2 praktijkvoorbeelden: Farm frites, BIZ grote polder
- De waarde van een groen bedrijventerrein

Voor wie

- Zoals de titel aangeeft is dit ‘de basis’, heel high level
- Introductie voor wie aan de slag wil gaan richting een blauw-groen bedrijventerrein

2. Welke onderdelen/bouwstenen bruikbaar?

Titel artikel: [Groene gezonde bedrijventerreinen – Steenbreek](#)

Welke onderdelen/bouwstenen vind je bruikbaar voor ons stappenplan zoals in de zelf geformuleerde opdracht is beschreven?

- Je kan de brochure gebruiken om extra argumenten te kennen en kunnen inzetten.
- Plan van aanpak afstemmen op het type bedrijventerrein. Het blijft maatwerk waar het type terrein en de soorten diensten die worden aangeboden bepalend zijn voor de groen-blauwe oplossingen.
- De waarde van een groen bedrijventerrein in kaart brengen via de online tools.

Waar zit het laaghangende fruit volgens het artikel? Waar kun je direct mee starten?

- Betrokken partijen in kaart brengen en het plan van aanpak samen uitwerken.
- Quick wins realiseren die vaak minder ingrijpend zijn en de basis kunnen vormen voor latere groen-blauwe structuren.
- ..

3. Wat ontbreekt er nog?

Titel artikel: [Groene gezonde bedrijventerreinen – Steenbreek](#)

Wat ontbreekt er nog om ons stappenplan compleet te laten zijn?

- Meer in detail uitgewerkt stappenplan.
- Inventariseren van de instrumenten die je als overheid hebt in je verschillende rollen (de overheid ondersteunt, reguleert, verbindt en realiseert).
- Focus bij de praktijkvoorbeelden ligt op het resultaat niet op de afgelegde weg.

2c. Voorbereiding Harderwijk

1. Wat staat er in, voor wie is het geschreven?

Titel artikel: [Hoe stimuleer je ondernemers op bedrijventerrein tot klimaatadaptatie - Klimaatadaptatie Brabant](#)

Wat

- Handleiding communicatie Klimaatadaptatiev bedrijventerreinen
- Zeven stappenplan
 1. Wees eerst zelf betrokken
 2. Onderzoek motieven, weerstanden en stand van zaken
 3. Maak contact
 4. Maak het ambassadeursteam/communicatieteam concreet
 5. Formuleer doel en kernboodschap
 6. Vul thema's verder in
 7. Communiceer!

Voor wie

- voor werknemers van de gemeente die bedrijventerreinen klimaatadaptief willen maken.

2. Welke onderdelen/bouwstenen bruikbaar?

Titel artikel: Hoe stimuleer je ondernemers op bedrijventerrein tot klimaatadaptatie - Klimaatadaptatie Brabant

Welke onderdelen/bouwstenen vind je bruikbaar voor ons stappenplan zoals in de zelf geformuleerde opdracht is beschreven?

- Er wordt een stappenplan aangeboden en daar is behoefte aan
- Eerst aandacht voor de mens (communicatie) en dan pas voor de inhoud (boodschap en techniek)
- Ben ik zelf betrokken? (lokaal specifiek: welk probleem zijn we aan het oplossen?)

Waar zit het laaghangende fruit volgens het artikel? Waar kun je direct mee starten?

- Identificeer motivators/koplopers in het gebied
- Zet deze mensen/organisaties in hun kracht
- Onderscheid eigenaar/gebruiker panden en functie productie/kantoor
- Handreikingen hoe om te gaan met verschillende type weerstand (reactance, scepticisme en inertia)

3. Wat ontbreekt er nog?

Titel artikel: [Hoe stimuleer je ondernemers op bedrijventerrein tot klimaatadaptatie - Klimaatadaptatie Brabant](#)

Wat ontbreekt er nog om ons stappenplan compleet te laten zijn?

- Uitwerking Stap 2 (onderzoek motieven en bezwaren) beperkt zich tot de casus klimaatadaptatie. Het gaat voorbij “inleven in de doelgroep”
 - De hoofdagenda die ondernemers zelf bezig houdt (en waar gemeente een rol bij heeft) : parkeerruimte voor bezoekers/werkers, energiekosten, netcongestie, omgevingsvergunningen, toezicht en handhaving (milieu), gemeentelijke belasting, verpaupering toekomstverwachting over tekort of oplopende kosten proceswater etc.
 - Eerst stap 3: maak contact met je doelgroep
- Onbalans tussen lasten en baten (in ruimte en tijd)
- Klimaatadaptatie als Paard van Troje (logisch aansluitend bij andere opgaven, maar wel volgend en ondergeschikt)
- Praktische universele game stopper (zowel voor groen dak als PV): Draagkracht dakconstructies bestaande bedrijfspannen. Hoe deze te versterken?

2d. Voorbereiding Enschede

1. Wat staat er in, voor wie is het geschreven?

Titel artikel: Bestaande bedrijventerreinen klimaatbestendig inrichten met planologische en juridische instrumenten - Klimaatadaptatie Brabant

Wat

- Toolbox om bestaande bedrijventerreinen klimaatbestendig te maken.
- Pilotprojecten om toolbox te verrijken met praktijkervaring.
- O.a. in beeld brengen van planologische en juridische instrumenten (ook voor nieuwbouw! -niet op ingegaan in mijn analyse!-).
- Voorbeelden wat gedaan kan worden in openbare ruimte en op particulier terrein.
- Fact sheets hoe juridische instrumenten ingezet kunnen worden om bepaalde maatregelen te (laten) realiseren en ook wat niet kan.

Voor wie

- Lokale overheden
- Beschrijving van 4 verschillende rollen die gemeente kan innemen en wat de verschillend rolopvattingen inhouden en wat ze bij de rolopvattingen kunnen doen.

2. Welke onderdelen/bouwstenen bruikbaar?

Titel artikel: [Bestaande bedrijventerreinen klimaatbestendig inrichten met planologische en juridische instrumenten - Klimaatadaptatie Brabant](#)

Welke onderdelen/bouwstenen vind je bruikbaar voor ons stappenplan zoals in de zelf geformuleerde opdracht is beschreven? Uitgangspunt: bestaande bouw!

- Inzet hemelwaterverordening (eisen stellen aan al dan niet en wijze van lozing van hemelwater, aan t4 wijzen per gebied), maatwerkvoorschriften Ab, Blah, Blbi en keur/algemene regels waterschap. Bijv. in keur regelen dat het verboden is zonder watervergunning neerslag door toename van verh. opp. Te lozen in het opp. water).
- Instrumenten omgevingswet (o.a. instructieregels, omgevingsplan, omgevingsvergunning/maatwerkvoorschrift, waterschapsverordening). Voor nieuwe, te revitaliseren en voor bestaande bedrijventerreinen.
- Toepassen van instrumentenmix (informereren, adviseren, subsidies, juridische instrumenten)

Waar zit het laaghangende fruit volgens het artikel? Waar kun je direct mee starten?

- Informeren en adviseren
- Zelf goede voorbeeld geven in de openbare ruimte
- Samenwerking opzoeken met bedrijventerreinen.

3. Wat ontbreekt er nog?

Titel artikel: [Bestaande bedrijventerreinen klimaatbestendig inrichten met planologische en juridische instrumenten - Klimaatadaptatie Brabant](#)

Wat ontbreekt er nog om ons stappenplan compleet te laten zijn?

- Inzicht krijgen in consequenties en motivaties voor bedrijven en gemeente (capaciteit en verschuiving daarvan, doorlooptijd, kosten etc.) bij inzet juridische instrumenten
- Inzicht krijgen in politieke voorkeur: hoe ver wil men in deze fase gaan en geldt daarbij nog onderscheid naar (type) bedrijventerrein?.
- ..

Pauze

3. Zelf geformuleerde voorstel 1/2

Doel

Versnellen van **klimaatbestendige** en **natuurinclusieve** inrichting van **bedrijventerreinen** door betere **verankering** in decentraal **beleid**.

Afbakening en deelvragen

In kaart brengen welke **mogelijkheden** effectief zijn voor gemeenten om klimaatadaptatie op **privaat terrein** bij **bedrijventerreinen** te **stimuleren**.

- Afbakening: Richten we ons alleen op bestaande bouw of ook op nieuwbouw? [chat]
 1. Hoe krijg je als decentrale overheid de ondernemers en hun bedrijven op private grond mee?
 2. Hoe zet je de best passende mix in van participatie, communicatie, financiële prikkels en borging via regelgeving?

Beoogd resultaat

Een (a) **stappenplan/beleidsmixer** met (b) **voorbeelden** die toegespitst is op bedrijventerreinen.

3. Zelf geformuleerde voorstel 2/2

Activiteiten

1. **In kaart brengen** wat er al is (feb-april);
2. **Concept stappenplan**, een routewijzer klimaatadaptatie op privaat terrein bij bedrijventerreinen (maart-juni);
3. **Leren kennen van bedrijventerreinen**, uitwisselen van **ervaringen** (feb-juni);
4. **Voorbeelden en generieke lessen beschrijven**, als aanvulling op het stappenplan (juni-sept);
5. **Toetsen** beleidsmixer bedrijventerreinen (sept – nov), om tot een definitieve versie te komen (dec 2023).

maand & werkgroep #meeting	1	2 (#4)	3 (#5)	4	5 (#6)	6 (#7)	7	8	9 (#8)	10	11 (#9)	12
1. In kaart brengen		9 feb online	23 mrt	x								
2. (Concept) stappenplan			x	x	x online	x C1			C2			Def
3. Ervaringen delen		x	x	x	x	x						
4. Voorbeelden						x online	x	x	x locatie			
5. Toetsen stappenplan									x	x	x online	

3. Vaststellen zelf geformuleerde voorstel

1. Hoe sluit dit aan bij jouw behoeften en wensen?
2. Wat wil je nog aanpassen?
3. Wat mist er?

Vervolg afspraken

1. ...
2. ...
3. ...

Op naar de volgende bijeenkomst (#5),
23 maart 2023 (10:30-16:00):

*Locatie bezoek Wienerberger en
bedrijventerrein Tiel en werksessie*